

Komentář k ř. o zbav. svépr. k § 41), lze jím však ovšem ustanoviti také úředníka soudu nebo státního zastupitelství.

Tento předpis řádu o zbavení svéprávnosti nebyl pozměněn ustanovením § 12 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n., neboť tímto zákonem byly zrušeny jen předpisy §§ 1 až 19 zákona ze dne 9. srpna 1854, č. 208 ř. z. a ustanoveno, že ustanovení zákona č. 100/1931 — nehledíc na změnu rekursní lhůty (§ 54 uvedeného zákona) — platí v oborech upravených jinými zákony jen potud, pokud se v zákonech nebo nařízeních odkazuje na předpisy zákona č. 208/1854 ř. z. (§ 53 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.). Takového odkazu však v řádu o zbavení svéprávnosti není.

Čís. 17068.

Pro žalobu proti samosprávnému okresu na náhradu škody vzniklé z požáru způsobeného jiskřením z parního válce jest pořad práva přípustný.

Okres, který dal svůj parní válec se svými zaměstnanci do provozu, odpovídá za splnění ustanovení vyhlášky č. 77/1875 ve znění vyhlášky č. 19/1884 čes. z. z. o upotřebení silničních parostrojů a za škodu způsobenou porušením řečených předpisů a nezdatností svých zaměstnanců provádějících provoz válce; v takovémto případě podnikatel, při jehož podniku je parní válec okresem dán do provozu, není odpověden za dotčenou škodu.

(Rozh. ze dne 8. října 1938, Rv I 3248/37.)

Okresní úřad pro P. jako správce veřejného statku a okresní silnice prováděl rekonstrukci silnice, při níž stálo obytné stavení žalobců, a svěřil provádění práce spolužalované firmě J. a spol. v B. Dne 28. června 1935 náhle vznikl velký vítr, a tu z parního válce, patřícího žalovanému samosprávnému okresu a používaného při válcování okresní silnice, při jízdě na jeho stanoviště kolem stavení žalobců vylétly z komína jiskry, od nichž chytlo stavení žalobců. Parní válec k válcování obnovované silnice dodal žalovaný okres i se svým strojníkem a topičem za úplaty spolužalované firmě, která po dobu prací sama platila uvedeným zaměstnancům okresu mzdu, jak bylo vymíněno v zadávacích podmínkách. Nižší soudy uznaly žalobní nárok proti žalovanému okresu co do důvodu po právu, kdežto proti žalované firmě J. a spol. jej neuznaly po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl ani dovolání žalobců ani dovolání žalovaného okresu.

Důvody:

K dovolání žalovaného okresu:

Pro otázku přípustnosti pořadu práva pro nárok na náhradu škody je rozhodující, zda se žalovanému okresu vytýká zanedbání povinností

veřejnoprávních, či soukromoprávních. Žalobci odůvodnili žalobní nárok tím, že žalovaný okres je odpovědný za škodu vzniklou z požáru, způsobeného parním válcem, jednak jako vlastník válce, ať již požár byl způsoben vadou válce, nebo tím, že ho bylo použito při větru, jednak odpovědností okresu za zaměstnance u válce. Vytýkají tedy žalovanému okresu porušení předpisů §§ 1311 a 1315 obč. zák. K jednání o tomto žalobním nároku jsou podle § 1 j. n. příslušny řádné soudy.

Soudy nižších stolic zjistily, že zaměstnanec žalovaného okresu strojník Z. odjížděl přes zákaz L. se strojem za vichřice, že za těchto nepříznivých podmínek při rychlé jízdě do kopce přikládal do kotle a tím způsobil průvan, takže jiskry z komína hojněji vylétávaly. Z toho skutkového zjištění vyvodily nižší soudy závěr, že strojník Z. hrubým porušením vyhlášky č. 77/1875 čes. z. z., jímž bylo upraveno užívání silničních parostrojů, a svou hrubou nedbalostí požár zavinil, že se tím ukázal nezdatným zaměstnancem a že žalovaný okres je proto podle § 1315 obč. zák. odpovědný za škodu požárem způsobenou. Tento závěr odpovídá jak zjištěnému skutkovému stavu, tak předpisu § 1315 obč. zák.

K d o v o l á n í ž a l o b c ů:

Podle vyličeného skutkového děje opřeli žalobci žalobní nárok na náhradu škody proti firmě Josef J. a synové o to, že parní válec pracoval při podniku uvedené firmy, která jako vlastnice podniku odpovídá za škodu, jež byla při provozu podniku způsobena třetím osobám. Avšak pouze to, že parní válec pracoval při podniku žalované firmy, to jest při jejích pracích, nestačí k tomu, aby mohla býti žalované firmě uložena odpovědnost za škody způsobené válcem.

Nižší soudy zjistily, že podle zadávací smlouvy bylo pro provedení válcování silnice podmínkou převzetí okresního válce se strojníkem. Z toho však plyne, že parní válec byl ve skutečnosti dán do provozu žalovaným okresem a že okres vykonával provoz válce svými zaměstnanci, tedy on to byl, kdo válec na silnici používal. Na tom nemění nic právní povaha vnitřního poměru mezi žalovaným okresem a firmou J. a synové a ujednání o provádění válcování parním válcem okresu a zaměstnanci okresu. Není proto třeba právní povahou tohoto dojednání se blíže zabývat.

Dal-li žalovaný okres do provozu svůj parní válec se svými zaměstnanci, je odpovědný za splnění ustanovení vyhlášky č. 77/1875 ve znění vyhlášky č. 19/1884 čes. z. z., již bylo upraveno zavedení a upotřebení silničních parostrojů a za možnou škodu, způsobenou porušením oněch předpisů, i za škodu zaviněnou nezdatností svých zaměstnanců, provoz válce provádějících, a to jak podle č. 7, posled. odst., uvedené vyhlášky, tak podle obecných předpisů občanského zákona o náhradě škody. Žalovaná firma, při jejímž podniku byl parní válec žalovaným okresem dán do provozu, tuto odpovědnost nemá. V žalobě se žalobci dovolávali i toho, že prý žalovaná firma nevykonávala dostatečně dozor co do po-

užití válce. To však bylo vyvráceno zjištěním, jež učinily nižší soudy podle výpovědí svědků L. a K. Žalobci však mimo to zastávali stanovisko, že vlastním podnikatelem co do válcování byl žalovaný okres.

Čís. 17069.

Předpisy vyhlášky místodržitele pro Čechy č. 77/1875 ve znění vyhlášky č. 19/1884 čes. z. z. platí též o parních silničních válcích.

Podnikatel, který dal do provozu parní válec, jehož komín neměl lapače jisker, odpovídá za škodu vzniklou jiskřením z komína.

(Rozh. ze dne 8. října 1938, Rv I 304/38.)

Dne 11. července 1933 odpoledne v době, kdy státní silniční správa prováděla v obci Z. válcování silnice parním válcem právě v úseku, na němž jsou obě usedlosti, o něž jde, vyhořely v uvedené obci Z. usedlost rolníka Václava B. a částečně i usedlost žalobců. Požár byl způsoben jiskrou z parního válce, kterouž zapálena nejprve kolna Václava B., z níž se pak oheň rozšířil na celou usedlost a přenesl se i na stavení žalobců. Komín parního válce neměl lapače jisker. Tvrdíce, že požár byl zaviněn jednak nedostatkem bezpečnostních opatření u parního válce, jednak nedbalostí osob při něm zaměstnaných, za něž jest státní silniční správa podle zákona odpovědná, domáhají se žalobci na Československém státu (státní silniční práva) 64.890 Kč s přísl. z důvodu náhrady škody. Žalobě vyhověly soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

důvodů:

Vyhlášení místodržitele pro Čechy ze dne 31. října 1875 č. 54.458, č. 77, ve znění vyhlášky téhož ze dne 26. března 1884 č. 19 čes. z. z., uvádí v prvním odstavci, že důvodem jeho vydání bylo to, že se v některých okresích již užívá silničních parostrojů a že se očekávalo, že se užívání silničních parostrojů v hospodářství více rozšíří. Vysvětluje pod č. 1 pojem silničního parostroje, neomezuje se vyhláška na určitý, jen v hospodářství používaný parostroj, nýbrž stanoví všeobecně, že silničním parostrojem je parní silou po cestách a silnicích se pohybující povoz anebo lokomobila, tedy nejen parostroj sloužící dálkové přepravě nákladů hospodářských, jak se snaží dovoditi dovolání. To, že ustanovení č. 1 uvedeného prohlášení je všeobecné a neomezuje se na určitý typ silničního parostroje, vyložil sám tvůrce uvedeného ustanovení v jeho vyhlášení č. 19/1884 čes. z. z., v němž se praví, že vyhláška č. 77/1875 čes. z. z. se v ý s l o v n ě rozšiřuje na jezdění parními pluhy. Použití výrazu výslovně třeba rozumět tak, že se vyhláška č. 77/1875 čes. z. z. podle výkladu jejího tvůrce vztahovala i na parní pluhy a že